

СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ

Анотація. Висвітлено питання стратегічного планування процесу постачання. Запропоновано структуру системи інформації у процесі стратегічного планування постачання на підприємстві.

Annotation. The question of the strategic planning of process of supply is reflected. The structure of the system of information is offered in the process of the strategic planning of supply on an enterprise.

Вступ. У кризових та швидкозмінних ситуаціях різко зростає складність стратегічного планування, істотно ускладнюються і підвищуються вимоги до традиційних завдань планування запасів на перспективу, виникає необхідність в принципових змінах методів їх здійснення, що в свою чергу вимагає розширення спектру інформаційних даних. Таку інформацію надає система обліку, яка відображає інформацію про кожний із процесів кругообороту капіталу, дає можливість визначити їх ефективність. [1, с.151].

Постановка завдання. Згадуючи слова Дж.Б.Куінна і Дж.Войера, «...стратегічне планування дисциплінує менеджерів, спонукаючи їх дивитися вперед, допомагаючи сформулювати цілі і правильно розподілити наявні ресурси...» [2, с.142] вважаємо за необхідне висвітлити питання організації стратегічного планування процесу постачання та визначити структуру системи інформації для нього, пам'ятаючи, що стратегічні завдання для матеріально-технічного забезпечення підприємства повинні формуватися на основі його загальної мети: постачання матеріальних ресурсів у вказане місце потрібної кількості і асортименту із максимальною підготовкою до виробничого процесу при оптимальному рівні витрат і оцінки їх впливу на досягнення стратегічних цілей фірми.

Результати. В умовах підвищення своєї самостійності підприємства самі відповідають за необхідний перелік, кількість та якість ресурсів, потрібних для забезпечення поточних потреб та стратегічного розвитку. При чому, на думку Шершньової З.Є., **основу для розрахунку стратегічних потреб у ресурсах становлять:** 1) продуктові стратегії, де визначено необхідні типи та обсяги виробництва продукції для заповнення «стратегічної прогалини»; 2) функціональні стратегії, де визначено потреби в ресурсах для створення, підтримки та розвитку окремих функціональних підсистем підприємства; 3) необхідний рівень резервів для забезпечення безперервного функціонування підприємства; 4) прогнози та аналіз тенденцій створення й упровадження досліджень щодо нових технологій,

виробничих процесів тощо; 5) методи обґрунтування раціонального використання матеріальних ресурсів з урахуванням змін у їхній структурі, заміни дефіцитних матеріалів, використання внутрішніх резервів, вторинної сировини та відходів; 6) методи обґрунтування раціонального використання ресурсів та їх економії. [3, с. 334]

Мартиненко М.М. та Ігнатєва І.А. наголошують, що стратегічні можливості підприємства в цілому залежать від того, яку стратегічну структуру забезпечення ресурсами вона буде використовувати. Для підсилення своїх конкурентних переваг підприємству потрібно розвивати коопераційні відносини з постачальниками ресурсів на усьому ланцюгу поставок. Мова йде про розробку моделі стратегічного управління ланцюгом постачання – від сировини і матеріалів до готової продукції для кінцевих споживачів. Тому **до складу ресурсних стратегій**, які підприємства можуть використовувати для підсилення своїх конкурентних переваг, можна віднести: 1) стратегію подолання ресурсних обмежень, 2) стратегію управління ланцюгом постачання, 3) стратегію ресурсозбереження. [4, с. 214]

Ресурсні стратегії спрямовані на керований розвиток і вдосконалення ресурсного потенціалу підприємства (кількісного та якісного); існують у вигляді довгострокової стратегічної програми (або плану з виокремленням підрозділів, які стосуються управління окремими ресурсними стратегіями та сформовані з метою створення конкурентоспроможної виробничо-управлінської системи. За кожним окремим видом матеріалів формують наступні **цілі ресурсних стратегій**: забезпечення необхідної кількості та якості ресурсів певного типу; досягнення збалансованості за окремими видами ресурсів; зниження потреби в матеріально-сировинних ресурсах на основі оптимізації процесу постачання, зберігання, виробничих процесів; підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Облікова та аналітична інформація є ядром інформаційного забезпечення системи стратегічного планування, що об'єднує всі господарські процеси та забезпечує взаємодію різних структурних підрозділів будь-якого підприємства. [5] Виходячи з викладеного розуміємо, що при постійному відстежуванні службою постачання змін внутрішнього й зовнішнього середовища підприємства та при належному відображенні інформації в системі обліку про надходження запасів окреслюються проблеми, мета і організація процедур стратегічного планування постачання матеріалів. **Планування постачальницьких операцій передбачає** збір вхідної інформації та її аналіз: 1) визначення ключових факторів економічної ситуації; 2) підбір вхідної інформації, що стосується постачальників; 3) аналіз інформації (аналіз роботи відділу, аналіз плану постачання, аналіз постачальників, аналіз витрат, аналіз ризику тощо); 4) формування стратегічного плану (специфічні завдання, вироблення альтернативного плану на випадок непередбачених ситуацій, шляхи досягнення цілей, організаційні заходи, тактика дій, методи перевірки плану) [6]. Процес забезпечення

матеріальними ресурсами можна спростити за допомогою системи організаційних, економічних і технічних заходів, через які відбувається взаємозв'язок ресурсних стратегій між собою. Аналіз і планування альтернативних ресурсів здійснюють так само, як і «портфельний» аналіз і планування ресурсних стратегій. Зазвичай застосовують різні **підходи** до змісту ресурсних стратегій: або для кожного виду сировини або матеріалу розробляють окрему ресурсну стратегію; або формують стратегію для групи матеріалів; або розробляють комплексну ресурсну стратегію для всього підприємства. [3, с. 337]

Для цього у складі служби постачання варто створювати систему інформації з постачання. Система інформації в процесі постачання є системою взаємозв'язків людей, що постійно діє, устаткування і методичних прийомів, призначених для збору, класифікації, аналізу і поширення актуальної, своєчасної і достовірної інформації для використання її в системі стратегічного планування забезпечення виробництва ресурсами. Структура системи інформації для стратегічного планування процесу постачання представлена на рис 1.

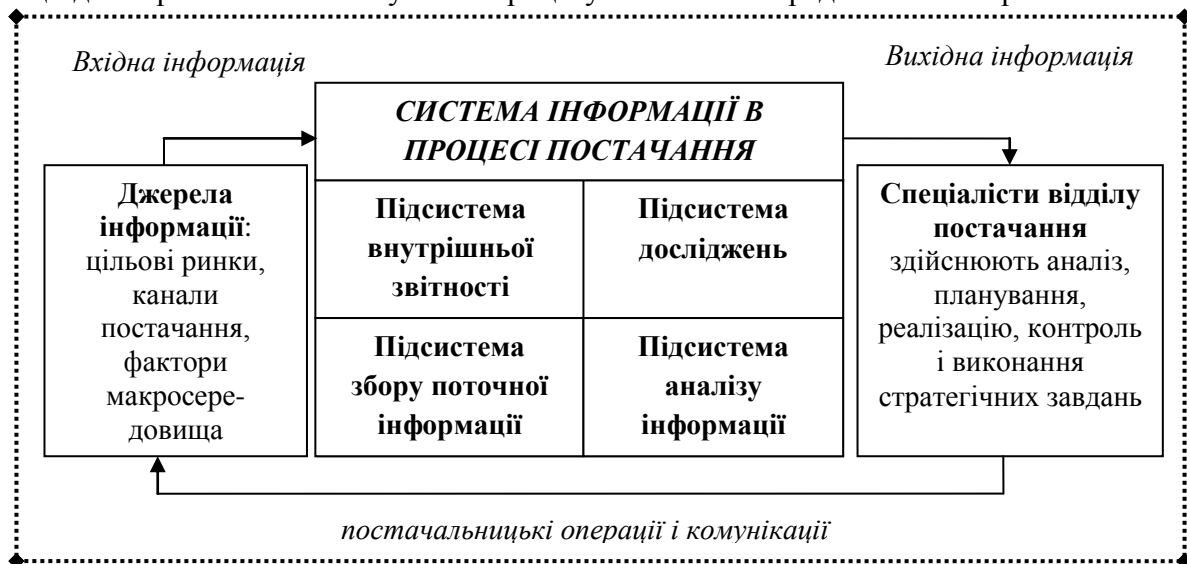

Рис. 1. Схема організації збору і обробки інформації в процесі стратегічного планування постачання на підприємстві

В лівому прямокутнику перераховані джерела вхідної інформації, за якими фахівці з постачальницької діяльності повинні вести постійне спостереження та використовувати їх дані в процесі стратегічного планування. Збір і аналіз інформації здійснюється за допомогою чотирьох допоміжних підсистем, складових системи інформації в процесі постачання: підсистеми внутрішньої звітності, підсистеми збору поточної інформації, підсистеми досліджень і підсистеми аналізу інформації. Інформаційний потік, що поступає до фахівців служби, допомагає їм в проведенні аналізу, плануванні, втіленні в життя і контролі виконання робіт у постачальницькій діяльності. Зворотний потік інформації складається з прийнятих керівниками рішень і інших комунікацій. Підсистема внутрішньої звітності існує в кожному підприємстві. Сучасні комп'ютери і програмне забезпечення дозволяють

створювати автоматизовані системи внутрішньої звітності, здатні забезпечувати необхідною інформацією всі підрозділи підприємства в режимі реального часу, що дозволяє оперативно вирішувати поточні питання в процесі постачання та надає можливості для стратегічного планування постачальницької діяльності та забезпеченні виробництва ресурсами. Наприклад, на основі Журналу обліку вантажів, що надійшли (форма № М-1), у якому реєструються первинні документи постачальника, можна зробити вибірку постачальників, з якими було укладено найбільше угод (як їх кількість, так і сума контрактів) – та на основі цих даних вибрати тих, з якими варто співпрацювати у майбутньому. Підсистема збору поточної інформації забезпечує фахівців служби постачання і керівників підприємства інформацією про останні події. У системі обліку, наприклад, така інформація міститься у реєстрі прийняття-здавання документів (форма № М-13), де реєструються всі прибуткові документи. Крім того, фахівці служби збирають поточну інформацію із спеціалізованих видань або спілкуючись з особами, що не входять в штат підприємства. Про постачальників фахівці служби постачання можуть дізнатися відвідуючи спеціалізовані виставки, читаючи їх звіти, спілкуючись із їх дилерами, дистриб'юторами, збираючи рекламу, читаючи друкарські видання тощо. Підсистема досліджень дозволяє визначити перелік даних, необхідних підприємству для вирішення поточних чи перспективних проблем та завдань розвитку, зібрати, проаналізувати їх і створити звіт про результати.

Висновки. Інформація бухгалтерського обліку потрібна менеджерам в управлінні господарськими процесами для забезпечення не лише поточних, а й майбутніх вигод. Так, у процесі постачання використовують інформацію про витрати на постачання, кількість запасів на складі, ціни на матеріальні цінності у різних постачальників, рівні надходження запасів у розрізі постачальників, відповідність їх якості умовам контрактів тощо для того, щоб формувати стратегічні плани процесу постачання.

Література

1. Загородній А.Г., Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навчальний посібник. – 3-тє вид., доп. і перер. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 2004. – 377с.
2. Мінцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал С. Стратегический процесс / Пер. с .англ. под ред. Ю.Н.Каптуревского. – СПб: Питер, 2001. – С. 142, С. 459.
3. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підр. – 2-ге вид., доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699с.
4. Мартиненко М.М., Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: Підр.–К.: Каравела, 2006.–320с.
5. Голянчук Н. Обліково-аналітичне забезпечення як важлива складова управління підприємством / [електронний ресурс] // http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya
6. Ларіна Н.В. Логістика.- К.: ІЕПД НАН України, 2004. – 372 с